

specifikace: Pro účely posouzení věcné příslušnosti soudu je v souvislosti s odlišením spotřebitelských sporů a sporů o ochranu práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním (nebo nedovoleným omezením soutěže), které se mohou zdánlivě prolínat, třeba vzít v úvahu, jak byl žalobcem skutkově vyličen předmět řízení (sporu) ve spojení s uplatněným žalobním požadavkem (petitem).

Základním předpokladem úsudku, že je předmětem sporu ochrana práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním, které je upraveno v § 2976 a následujících, zejména pak v § 2988 a § 2989 o. z., je, zda se žalobcem vymezený předmět řízení opírá o tvrzení, že v hospodářském styku byla některým ze soutěžitelů porušena pravidla soutěžního jednání („rozpor s dobrými mravy soutěže“), které vede k újmě ostatních soutěžitelů nebo zákazníků (kterými mohou být např. i spotřebitelé).

V projednávané věci ale staví žalobkyně, která je podle žaloby právnickou osobou oprávněnou hájit práva spotřebitelů, žalobu na tom, že ujednání Pojistných smluv v Doplnkových podmínkách o snižování kapitálového pojištění o počáteční a správní náklady mají zneužívající (nekalou) povahu, a že takto sjednané životní pojištění způsobuje újmu přímo spotřebitelům a přímo poškozují jejich ekonomické zájmy, aniž by se vymezovala proti jiným soutěžitelům (poskytovatelům životního pojištění). Žalobkyně tak v žalobě uplatňuje nároky, které skutkově opírá jen o samotné jednání žalované vůči spotřebitelům z již uzavřených Pojistných smluv. Takto vymezený předmět řízení je tak svým charakterem sporem ve věcech ochrany práv spotřebitelů podle zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, nikoli sporem o ochranu práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním (nebo nedovoleným omezením soutěže).

§ 9 odst. 2 písm. h) o. s. ř.

§ 2976 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

§ 2989 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

§ 25 odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

Ncp 175/2020

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze jako soud nadřízený rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Františka Kučery a soudců Mgr. Martina Řezníčka a JUDr. Aleše Šťastného v právní věci

žalobkyně: **Asociace občanských poraden, IČO 65998642**
sídlem Sabinova 287/3, 130 00 Praha 3
zastoupená advokátem JUDr. Viktorem Rossmannem
sídlem Senovážné náměstí 1464/6, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **Generali Česká pojišťovna, a. s., IČO 45272956**
sídlem Spálená 75/16, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátem Mgr. Robertem Němcem, LL.M.
sídlem Jáchymova 26/2, 110 00 Praha 1

o zdržení se protiprávního jednání ve věci ochrany práv spotřebitele,
vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 30 C 147/2019, o určení věcné příslušnosti,

takto:

K projednání a rozhodnutí věci jsou v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podanou u Obvodního soudu pro Prahu 1 (dále jen „předkládající soud“) dne 12. 11. 2019 domáhá, aby žalované byla uložena povinnost zdržet se snižování kapitálové hodnoty pojištění o počáteční a správní náklady u pojistných smluv, jejichž součástí jsou žalobkyní specifikované doplňkové pojistné podmínky, a že žalobkyně je oprávněna na náklady žalované uveřejnit ve zkráceném znění rozsudek v projednávané věci formou inzerátu v žalobkyní vyjmenovaných denících. Žalobu odůvodnila tím, že je zapsaným spolkem a je oprávněna podat žalobu podle § 25 odst. 2 písm. a) zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele (dále i jen „ZOS“). Žalovaná v rámci své podnikatelské činnosti uzavírala se svými klienty - spotřebiteli smlouvy rezervotvorného životního pojištění formulářového typu (dále i jen „Pojistné smlouvy“ nebo „Pojistná smlouva“), jejichž součástí byly i doplňkové pojistné podmínky (dále i jen „Doplňkové podmínky“). Ujednání Pojistných smluv v Doplňkových podmínkách o snižování kapitálového pojištění o počáteční a správní náklady jsou neplatná pro neurčitost a současně i jako zneužívající ujednání. Ke stejnému názoru dospěl i finanční arbitr. Žalovaná i přesto nadále pokračuje v popsaném jednání.
2. Předkládající soud postupoval podle § 104a odst. 2 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), a předložil věc zdejšímu soudu jako soudu nadřízenému k rozhodnutí o věcné příslušnosti se strohým konstatováním, že k projednání a rozhodnutí věci jsou v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy podle § 9 odst. 2 písm. j) o. s. ř.
3. Žalobkyně ve vyjádření uvedla, že nejde o spor z finančního zajištění, neboť Pojistné smlouvy nesjednávají zajištění pohledávek finančního charakteru, ani o spor týkající se investičních nástrojů, jak je definuje zákon o podnikání na kapitálovém trhu, ani o spor týkající se cenných papírů.

4. Žalovaná ve vyjádření uvedla, že pokud by byla vůbec dána aktivní legitimace žalobkyně, byla by ve smyslu § 2989 odst. 1 občanského zákoníku dána věcná příslušnost krajských soudů podle § 9 odst. 2 písm. h) o. s. ř..
5. Řízení se koná u toho soudu, který je věcně příslušný. Pro určení věcné příslušnosti jsou až do skončení řízení rozhodné okolnosti, které tu jsou v době jeho zahájení (§ 11 odst. 1 o. s. ř.). Věcnou příslušnost zkoumá soud kdykoli za řízení (§ 104a odst. 1 o. s. ř.).
6. Podle § 9 odst. 1 o. s. ř. jsou k řízení v prvním stupni příslušné okresní soudy, nestanoví-li zákon jinak.
7. Podle § 9 odst. 2 o. s. ř. krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně podle písm. h) ve sporech o ochranu práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním nebo nedovoleným omezením soutěže a podle písm. j) ve sporech z finančního zajištění a sporech týkajících se investičních nástrojů a cenných papírů nebo zaknihovaných cenných papírů, i když se nejedná o investiční nástroje.
8. V projednávané věci se žalobkyně (podle svého tvrzení jako osoba oprávněná hájit zájmy zákazníků) domáhá po žalované zdržení se snižování kapitálové hodnoty pojištění u Pojistných smluv a současně, že je oprávněna na náklady žalované uveřejnit ve zkráceném znění rozsudek, který by byl vydán v projednávané věci.
9. V projednávané věci nejde o spor z finančního zajištění. Finanční zajištění slouží za podmínek stanovených zák. č. 408/2010 Sb., o finančním zajištění (dále i jen "ZFZ"), k zajištění pohledávky finančního charakteru pro případ, že dojde k prodlení s jejím plněním, nebo na základě jiné skutečnosti určené ve smlouvě, kterou se sjednává finanční zajištění, nebo dohodnuté v rámci závěrečného vyrovnání (§ 3 ZFZ). Finanční zajištění má povahu zástavního práva, kdy předmětem zajištění je specifikovaná majetková hodnota, kterou lze zajistit právo na plnění pohledávky finančního charakteru. Pojistné smlouvy nemají žádnou souvislost s finančním zajištěním podle ZFZ.
10. V projednávané věci nejde ani o spor týkající se investičních nástrojů. Pojistná smlouva není investičním nástrojem, které jsou vyjmenovány v § 3 zák. č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, i když pojišťovna oprávněná provozovat životní pojištění může být institucionálním investorem podle § 2 odst. 2 písm. a) zákona o podnikání na kapitálovém trhu (ovšem spor v projednávané věci se evidentně ani netýká investičních aktivit žalované).
11. V projednávané věci nejde ani o spor týkající se cenných papírů, neboť Pojistná smlouva není cenným papírem, tedy listinou, se kterou je právo spojeno takovým způsobem, že je po vydání cenného papíru nelze bez této listiny uplatnit (§ 514 a následující zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále i jen „o. z.“).
12. V projednávané věci nejde podle okolností, které tu jsou v době zahájení řízení a které jsou rozhodné pro procesní posouzení věcné příslušnosti, ani o spor na ochranu práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním.
13. V § 155 odst. 4 o. s. ř. jsou výslovně zmíněny jako samostatné typy sporů spory ve věcech ochrany práv spotřebitelů a ve věcech ochrany práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním. Oba typy sporů se přitom mohou opírat o tvrzení o nekalých obchodních praktikách a v obou typech sporů může jako žalobce vystupovat právnická osoba oprávněná hájit zájmy spotřebitelů, která se může domáhat ve věcech ochrany práv spotřebitelů zdržení se protiprávního jednání a ve věcech ochrany práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním zdržení se závažného stavu (jak vyplývá zejména z § 4 - § 5b a § 25 odst. 2 ZOS nebo § 2989 odst. 1 o. z.), avšak věcná příslušnost soudů k projednání a rozhodnutí těchto věcí je odlišná. Pro účely posouzení věcné příslušnosti soudu je proto v souvislosti s odlišením

těchto věcí, které se mohou zdánlivě prolínat, třeba vzít v úvahu, jak byl žalobcem skutkově vyličen předmět řízení (sporu) ve spojení s uplatněným žalobním požadavkem (petitem).

14. Základním předpokladem úsudku, že je předmětem sporu ochrana práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním, které je upraveno v § 2976 a následujících, zejména pak v § 2988 a § 2989 o. z., je, zda se žalobcem vymezený předmět řízení opírá o tvrzení, že v hospodářském styku byla některým ze soutěžitelů porušena pravidla soutěžního jednání („rozpor s dobrými mravy soutěže“), které vede k újmě ostatních soutěžitelů nebo zákazníků (kterými mohou být např. i spotřebitelé).
15. V projednávané věci ale staví žalobkyně, která je podle žaloby právnickou osobou oprávněnou hájit práva spotřebitelů, žalobu o zdržení se protiprávního jednání na tom, že ujednání Pojistných smluv v Doplnkových podmínkách o snižování kapitálového pojištění o počáteční a správní náklady mají zneužívající (nekalou) povahu, a že takto sjednané životní pojištění způsobuje újmu přímo spotřebitelům a přímo poškozují jejich ekonomické zájmy, aniž by se vymezovala proti jiným soutěžitelům (poskytovatelům životního pojištění). Žalobkyně tak v žalobě uplatňuje nároky, které skutkově opírá jen o samotné (protiprávní) jednání žalované vůči spotřebitelům v rámci závazkového vztahu z již uzavřených Pojistných (spotřebitelských) smluv, nikoli o porušení pravidel soutěže. Takto vymezený předmět řízení je tak svým charakterem sporem ve věcech ochrany práv spotřebitelů podle ZOS, nikoli sporem o ochranu práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním (nebo nedovoleným omezením soutěže).
16. Žalobkyní uplatňovaný požadavek, že „je oprávněna na náklady žalované zveřejnit formou inzerátu tento pravomocný rozsudek ve zkráceném znění určeným soudem“ ve vyjmenovaných denících, pak také souvisí s ochranou spotřebitele v projednávané věci.
17. Vrchní soud v Praze jako soud nadřízený proto z těchto důvodů rozhodl podle § 104a odst. 2 poslední věta o. s. ř. tak, že k projednání a rozhodnutí této věci jsou v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy.
18. Usnesením o věcné příslušnosti jsou účastníci a soudy vázáni (§ 104a odst. 7 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není odvolání ani dovolání přípustné.

Praha 11. března 2020

JUDr. František Kučera
předseda senátu